

KSM - bulletinen

Medlemsblad Kalmar Sjöfartsmuseum

Ordförandens spalt

I stark konkurrens med Barometern och Kalmarposten har vi i denna Bulletin fått vår så trogne och uppskattade skribent **Nils Gustafsson**, nyligen fyllda 90, att åter lämna ett bidrag.

Som vanligt tar **Nisse** med oss på resor till ställen, där ytterst få har varit, denna gång till Grönland.

Tuffa resor för en "vackertvädersjöman"

Vi får också ta del av ett bidrag från **Ingemar Gabrielson** med en uppseendeväckande episod från Ingemars fartyg *Malmros Monsoon* under en resa på Stilla Havet. Ingemar var hemma på ledighet, men tycker att händelsen är värd att uppmärksamma.

Från Sjöfartshögskolan har inkommit en del unikt material, som visar hur man numera "spikar upp" sina doktorsavhandlingar. Man vill gärna visa att man håller liv i gamla traditioner.

Vår framställning till Kommunen om placeringar av bojen Y.Gillburen och klockbojsklockan, som jag beskrev i förra Bulletinen, har nu fått respons. Det finns ett utarbetat förslag av landskapsarkitekt **Helén Nordin**, som ser spännande ut.

Vi har några idéer om hur vi kan hjälpas åt med projektet och var vi kan få ekonomiskt stöd, men vi är mycket tacksamma för alla förslag från er.

Sjöfartsföreningens och därmed Sjöfartsmuseets årsmöte kommer att äga rum **onsdagen 13 maj kl 1800** på Sjöfartshögskolan. Årets föredragshållare blir marinarknologen **Lars Einarsson**. Välkomna!

Hans Rosengren

KSM-bulletinen

Nr. 32– 2015

Ansvarig utgivare Hans Rosengren

Lite om mina Grönlandsresor

I mitten på 80-talet var jag delägare och befälhavare i en liten bulker på 3760 ton, som hette *Fenris* och var klassad i Lloyds A1. Hon var alltså byggd och spantad för gång i is. På vintrarna var inkomsterna hyggliga, men på somrarna var det magert med inkomsterna, varför vi beslöt oss för att göra två eller tre resor varje sommar till Grönland, närmare bestämt till Ivigtut, en liten gruvort långt inne i en fjord på södra Grönland.

I Ivigtut fanns en, av vad jag vet, tre fyndigheter av kryolit i hela världen. Numera är den uttömd och igenlagd.

Kryolit är en mjuk, vit vacker mineral, som förr användes vid framställning av porslin, men numera används den för att minska elektricitetsmängden vid förvandlingen av alumina till aluminium.

När danskarna upptäckte fyndigheten var den ett högt koniskt berg, men när vi var där och lastade var det världens djupaste hål. Malmkroppen hade mer eller mindre sett ut som ett ruter.

Den fina kryoliten var så gott som slut i mitten av 80-talet, då man började ta till vara på all sekunda malm som man kunde skrapa ihop. Man till och med bröt upp och skeppade bort vägarna, som var byggda av den sekunda kryolit man tagit bort för att frilägga malmkroppen. Man pumpade nu ut vattnet ur ett hål, världens djupaste, skrapade rent på väggarna och tog tillvara på all sekunda malm man förut hade ratat.

Hålet hade uppstått, när malmkroppen ovan jord var slut och man fortsatte att arbeta sej neråt så länge det var ekonomi att bryta kryolit.

Efterfrågan på kryolit försvann emellertid och hålet vattenfylldes, varefter gruvdriften låg nere i många år.

När kryolit av sämre kvalitet åter blev ekonomiskt lönsamt att använda vid aluminiumframställning öppnades gruvan än en gång.

För att tömma detta stora hål använde man sig av världens största dränkbara pumpar, vilka naturligtvis var tillverkade i Lindås, Emmaboda kommun. Var annars? Alla resor dit gjorde vi i barlast. De förnödenheter, som behövdes på Grönland gick på Kongelige Danske Grölandssällskapets kölar.

Våra resor utgick alltid från norr om Orkneyöarna till en position cirka femtio distansminuter söder om Cap Farvel innan vi kunde styra upp i Labradorviken. Jag, som alltid varit "vackertvädersjöman" uppskattade absolut inte de här resorna.

Forts..

